

Plenum

Torsdag 31.3.2016 kl. 15.59—17.43

2.4. Muntlig fråga om basinkomst (Sari Essayah kd)

Muntligt spörsmål MFT 34/2016 rd

Muntlig frågestund

Talman Maria Lohela: Nästa fråga, ledamot Essayah.

Debatt

16.42 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Eilen julkistetussa esiselvityksessä perustulokokeilun toteuttamisvaihtoehdoista työryhmä päätyi esittämään sitä, että lähdetäisiin kokeilemaan osittaisen perustulon mallia. Myöskin kristillisdemokraattien vaihtoehto, kannustava perusturva, oli mukana tuossa esiselvityksessä, mutta koska meiltä puuttuu reaaliaikainen tulorekisteri, sitä ei kuitenkaan aiota lähteä kokeilemaan. Olisin halunnut tiedustella ministeriltä: kun tämä osittaisen perustulon malli on kuitenkin kannustinloukut edelleen säilyttävä — työryhmä totesi, että esimerkiksi yksinhuoltajan tilannetta tuo osittainen perustulo ei tule helpottamaan — ja tähän liitettävä verotusmalli saattaa myöskin johtaa erittäin korkeisiin tasaveroprosentteihin, onko hallitus kuitenkin etenemässä tällä osittaisen perustulokokeilun tiellä, kun jo nyt näyttää siltä, että useimmat ekonomistit ovat (Puhemies koputtaa) tyrmäämässä tuon mallin?

16.43 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella eilen Olli Kangas työryhmineen luovutti tämän esiselvitysraportin, joka on hyvin laaja, hyvin kattava. Siinä on tehty erittäin perusteellista työtä monesta eri näkökulmasta, ja he ovat nostaneet sieltä esiin näitä hyvinkin perusteltuja omia näkemyksiään siitä, mihin suuntaan olisi nyt ylipäättään mahdollista lähteä tämän perustulokokeilun osalta etenemään. Hallitus linjaa huhtikuun aikana nyt sitten niitä etenemistapoja, joiden katsomme olevan mahdollisia, ja teemme niitä jatkolinjauksia. Ja ilman muuta pidämme mielen avoimena, ja tavoitteet ovat hyvin kirkkaat siinä, millä siihen pyritään. On hyvä, että tätä julkista keskustelua nyt käydään aktiivisesti ja nostetaan esiin myöskin niitä kipukoh tia ja huolenaiheita, joita selvityksessä nyt sitten myös on tullut esiin.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.44 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todella tärkeää, että näitä malleja vielä pohditaan tarkasti. Ja kun nyt tiedämme, että kuitenkin viime budjetissa varattiin rahoitusta siihen, että tällaista kansallista tulorekisteriä aiotaan lähteä myös tekemään, niin olisiko mahdollista, että odotettaisiin tätä hyvää mallia elikkä kri-

Punkt i protokollet PR 30/2016 rd

stillisdemokraattien kehittämää kannustavaa perusturvaa ja otettaisiin se siinä vaiheessa kokeiluun, kun saamme tämän tulorekisterin käyttöön? Tuo esiselvitys tuo esille sen, että ainoastaan tämä KD:n malli ja sen lisäksi sitten negatiivinen tulovero olisivat sen tyyppisiä, joissa kannattaisi edetä. Nämä kaikki muut mallit ovat kuitenkin sellaisia, jotka lisäävät kannustinloukkuja ja saattavat johtaa myös erittäin korkeaan nettoveroasteeseen, joka varmasti hyydyttää tavallisen palkansaajan ostovoimaa.

16.45 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä perustulokokeilussa on ilman muuta tarkoitus myöskin siinä rinnalla viedä erityyppisiä selvityksiä eteenpäin. Perustulokokeilu yksistään ei riitä selkeyttämään meidän sosiaaliturvajärjestelmäämme, vaan se vaatii hyvin monentasoisia toimenpiteitä, joihin kuuluu myös yksi hallituksen kärkihankkeista eli tämä asumisperusteisen sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisvaltainen selvitys. Eli on ihan päivänselvä asia, että pelkkä perustulo itsessään ei tule ratkaisemaan niitä ongelmia ja haasteita, jotka liittyvät kannustinloukkuihin tai työllistymisen mahdollisuuksiin, vaan se vaatii hyvin monenlaisia erityyppisiä lähestymistapoja. Jos olen oikein ymmärtänyt, tämä kristillisdemokraattien malli perustuu Britanniassa olevaan universal credit -malliin, joka on itsellenikin hyvin tuttu, olen ollut siitä hyvin kiinnostunut ja näen siinä erittäin paljon hyviä elementtejä. Ja missään tapauksessa en näe syytä, miksi meidän pitäisi sulkea jotain pois, vaan minusta pitää löytää (Puhemies koputtaa) ratkaisu, joka johtaa kokonaisvaltaiseen sosiaaliturvan hyvään muotoon.

16.46 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa, että tämä perustulokokeilu, joka Sipilän hallitusohjelmaan kirjattiin pitkäaikaisena tavoitteena, on nyt nytkähtänyt vauhtiin tuon esiselvityksen verran. Uskon, että tässä salissa vallitsee aikamoinen yksituumaisuus siitä, että sosiaaliturvamme on nykyisellään yksi suuri pykälän viidakko ja se ei kannusta tarpeeksi työntekoon. Siksi uskon, että kaikkien niidenkin, jotka suhtautuvat empivästi perustuloon, kannattaa tähän kokeiluun suhtautua avoimin mielin. Sittenpäähän tiedämme edes, mistä keskustelemme ja miten se voisi vaikuttaa. Kaikki toimet työllisyyden ja työnteon kannattavuuden lisäämiseksi ovat tarpeellisia ja myös ihmisarvoisen sosiaaliturvan vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tiedustelin asiasta vastaavalta ministeriltä tuosta eilisestä selvityksestä. Siinä niin ikään Kelan johdolla tehdyssä selvityksessä arvioidaan nyt ehdotuksia siihen, ketkä voisivat kuulua tämän kokeilun piiriin, ja tehdään esityksiä otannasta, joka olisi laajempi ja erilaisiin väestöryhmiin ja alueisiin kohdistuva. Mitä, ministeri, tuosta esityksestä ajattelette?

16.47 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti kannatan tätä ajatusta erittäin lämpimästi, koska tällä hetkellä meidän sosiaaliturvajärjestelmä on tunnetusti melkoinen tilkkutäkki ja siellä on erittäin hankalia tuloloukkuongelmia monilla eri väestöryhmillä. Itse näen, että jos halutaan saada jostain tutkimuksesta maksimaalinen tuloshyöty, niin silloin meillä pitää myös olla valmius siihen, että me tarkastelemme eri väestöryhmien tilannetta.

Tällä hetkellä meillä on lukuisia eri sosiaaliturvan muotoja, joita myönnetään, ja on ihan päivänselvä asia, että jos halutaan selkiyttää järjestelmää, niin on oltava myös valmius käydä niitä eri väestöryhmiä sieltä läpi ja löytää ne kipukohdat, missä sitten voidaan tehdä

Punkt i protokollet PR 30/2016 rd

asioita toisin, nimenomaan niin, että yksilö itse pärjää paremmin siinä järjestelmässä, mutta myöskin niin, että hän pääsee tilanteeseen, jossa hänen ei tarvitse niiden tulonsiirtojen varassa loputtomasti, toivottavasti, (Puhemies koputtaa) elää.

16.48 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto kannattaa siirtymistä elämiseen riittävään perustuloon, ja pidämme myöskin hyvänä, että tätä nyt ollaan kokeilemassa.

Mutta kun kerran kokeilua tehdään, niin olisi myöskin hyvä, että sitä tehdään kunnolla. Pidämme valitettavana, että tätä kokeilua nyt ollaan toteuttamassa aika tiukoissa taloudellisissa reunaehdoissa. Olisin myös kysynyt ministeriltä: miksi ollaan päädytty tällaiseen hyvin rajattuun ja pieneen otantaan tässä kokeilussa? Haluaisin myöskin tietää, miksi nuoret aikuiset on suljettu nyt tämän perustulokokeilun ulkopuolelle. Nuoret aikuiset ovat pienituloisimpia väestöryhmiä maassa, ja nimenomaan nuorten pienituloisuus on myöskin ollut kasvussa. Eli jos halutaan tutkia tällaisia uusia käyttäytymismalleja, niin eivätkö nimenomaan nuoret olisi silloin oivallinen väestöryhmä siihen?

16.49 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korostan sitä, että hallitus ei ole tehnyt vielä päätöksiä siitä, keitä väestöryhmiä tähän kokeilun piiriin tulee kuulumaan, eli olemme tässä varmasti hyvin avoimin mielin ja käymme siitä keskusteluja hallituksen sisällä. Ilman muuta täytyy myöskin pohtia sitä vaihtoehtoa, että kun menemme sinne sosiaaliturvan sisälle, onko mahdollista sen sosiaaliturvajärjestelmän sisältä myöskin hyödyntää sitä sosiaaliturvaa osana tätä kokeilua. Eli silloin se antaisi meille ihan erilaisen mahdollisuuden myöskin tämän kokeilun laajentamiseen.

Mutta kuten sanottu, näitä keskusteluja me tulemme käymään hallituksen sisällä, mutta ketään emme ole rajanneet tässä vaiheessa vielä pois.

Frågan slutbehandlad.